

Cuprins

Prefață	5
Din dragoste pentru dreptul administrativ	7
Abrevieri	11

CAPITOLUL I

TEORIA DREPTULUI ADMINISTRATIV

I. GENERALITĂȚI PRIVIND ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ.....

§ 1. Separarea și echilibrul puterilor în stat. Locul și rolul administrației în sfera puterilor statului	13
§ 2. Apartenența dreptului administrativ la ramura dreptului public	22
§ 3. Obiectul dreptului administrativ	25
§ 4. Rolul administrației	26
§ 5. Alte concepte fundamentale pentru administrația publică: ordinea publică și serviciul public	28

II. FUNDAMENTE CONSTITUȚIONALE ACTUALE PRIVIND

ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ ȘI DREPTUL ADMINISTRATIV

§ 6. Fundamente constituționale exprese și implicite pentru administrația publică.....	30
§ 7. Principalele modificări aduse prin Legea de revizuire a Constituției în materia administrației publice	31
§ 8. Stadiul și perspectivele unei noi revizuii constituționale în România	42

CAPITOLUL II

ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ: ABORDĂRI CONCEPTUALE, DEFINIȚIE, TRĂSĂTURI

§ 1. Cele două sensuri: organic și funcțional.....	49
§ 2. Terminologie	49
§ 3. Puterea executivă. Relația cu administrația publică. Viziuni doctrinare	51
§ 4. Sfera autorităților care înfăptuiesc administrația publică.....	52
§ 5. Definiția administrației publice	54
§ 6. Executiv – administrație publică: relații și corelații	55

CAPITOLUL III

DREPTUL ADMINISTRATIV. DEFINIȚIE ȘI CORELAȚIA CU ALTE RAMURI ALE DREPTULUI

Secțiunea I. Definiția dreptului administrativ

§ 1. Despre drept	57
§ 2. Noțiunea dreptului administrativ	59
§ 3. O definiție reper	60
§ 4. Definiția dreptului administrativ.....	62

Secțiunea a II-a. Corelația dreptului administrativ cu alte ramuri de drept

II. 1. Corelația dreptului administrativ cu ramuri ale dreptului public	63
§ 1. Drept administrativ – drept constituțional	63
§ 2. Corelația dreptului administrativ cu dreptul Uniunii Europene	65

§ 3. Corelația dreptului administrativ cu dreptul financiar.....	68
§ 4. Corelația dreptului administrativ cu dreptul penal și cel de procedură penală	69
II. 2. Corelația dreptului administrativ cu ramuri ale dreptului privat.....	70
§ 1. Corelația dreptului administrativ cu dreptul civil	70
§ 2. Corelația dreptului administrativ cu dreptul muncii	71
Secțiunea a III-a. Drept administrativ național, drept administrativ european, drept administrativ global. Relații și corelații.....	73

CAPITOLUL IV

IZVOARELE DREPTULUI ADMINISTRATIV	76
I. CONSIDERAȚII GENERALE	76
II. IZVOARELE SCRISE ALE DREPTULUI ADMINISTRATIV	76
§ 1. Scurte considerații	76
§ 2. Constituția și legile constituționale.....	78
§ 3. Legea organică și legea ordinară. Caracterul de regulă al legii ordinare.....	83
§ 4. Ordonanțele Guvernului.....	90
§ 5. Hotărârile Guvernului.....	92
§ 6. Actele administrației centrale de specialitate	93
§ 7. Actele prefectului	94
§ 8. Actele consiliului județean	95
§ 9. Actele consiliului local.....	95
§ 10. Actele primarului	96
§ 11. Actele președintelui consiliului județean.....	96
§ 12. Concluzii privind calitatea de izvoare de drept ale actelor autorităților administrației publice locale.....	96
§ 13. Tratatul internațional ca izvoare de drept, în general, și de drept administrativ, în particular.....	97
III. IZVOARELE FORMALE NESCRISE ALE DREPTULUI ADMINISTRATIV	100
§ 1. Considerații generale.....	100
§ 2. Cutuma sau obiceiul	101
§ 3. Reglementarea constituțională actuală a obiceiului	102
§ 4. Jurisprudența	103
§ 5. Jurisprudența Curții Constituționale.....	107
§ 6. Caracterul obligatoriu al jurisprudenței instanțelor europene asupra jurisprudenței instanțelor jurisdicționale din România	109
§ 7. Doctrina (literatura de specialitate).....	110
§ 8. Principiile dreptului ca izvoare nescrise ale dreptului administrativ	113
IV. RAPORTUL DINTRE IZVOARELE DE DREPT ADMINISTRATIV INTERN ȘI DREPTUL UNIUNII EUROPENE	116

CAPITOLUL V

NORMELE DREPTULUI ADMINISTRATIV	121
§ 1. Generalități	121
§ 2. Ipoteza normei de drept administrativ	122
§ 3. Dispoziția normei de drept administrativ	123
§ 4. Sancțiunea normei de drept administrativ	124
§ 5. Clasificarea normelor de drept administrativ	126

§ 6. Problema codificării normelor de drept administrativ. Prezent și perspective	127
§ 7. Dificultățile și avantajele codificării	128
§ 8. Perspective	130
§ 9. Preocupări privind codificarea procedurii administrative la nivelul Uniunii Europene	133
§ 10. Realizări la nivel instituțional. Reînființarea Institutului Național de Administrație	134

CAPITOLUL VI

RAPORTURILE DE DREPT ADMINISTRATIV	137
§ I. Determinări terminologice. Raport juridic, raport de drept administrativ	137
§ II. Clasificarea și trăsăturile raporturilor de drept administrativ	138
§ III. Trăsăturile raporturilor de drept administrativ	139

CAPITOLUL VII

ȘTIINȚA ADMINISTRAȚIEI, ȘTIINȚA DREPTULUI ADMINISTRATIV ȘI DREPTUL ADMINISTRATIV	142
§ 1. Considerații generale	142
§ 2. Principalele concepții privind știința administrației	143
§ 3. Crearea Institutului de Drept Public și Științe Administrative al României – un vis parțial împlinit	146
§ 4. Perspectiva administrației publice în viziunea Strategiei privind consolidarea administrației publice 2014-2020	148

CAPITOLUL VIII

ORGANIZAREA ADMINISTRAȚIEI PUBLICE. INSTITUȚII POLITICO-ADMINISTRATIVE	150
§ 1. Teoria organizării administrației publice. Concepte, categorii, instituții	150
§ 2. Organele administrației publice: definiție și elemente componente	152
§ 3. Noțiunea de sarcini ale organelor administrației publice	153
§ 4. Competența și capacitatea organelor administrației publice	154
§ 5. Particularități ale regimului politic instituit prin Constituția României din 1991	160

CAPITOLUL IX

INSTITUȚIA ȘEFULUI DE STAT PREȘEDINTELE ROMÂNIEI	163
I. STATUTUL CONSTITUȚIONAL ȘI ATRIBUȚIILE PREȘEDINTELUI ROMÂNIEI	163
§ 1. Statutul constituțional al Președintelui	163
§ 2. Alegerea și mandatul Președintelui	165
§ 3. Sfera atribuțiilor Președintelui României	167
§ 4. Atribuții realizate în raporturile cu Parlamentul, în calitatea acestuia de organ reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării.	168
§ 5. Atribuții realizate în raporturile cu justiția	174
§ 6. Atribuții exercitate în relațiile cu poporul	178
§ 7. Atribuțiile Președintelui ca șef al executivului	179

§ 8. Atribuțiile exercitate în domeniul politicii externe.....	186
II. ACTELE PREȘEDINTELUI ROMÂNIEI	187
§ 9. Forme de concretizare a activității Președintelui.....	187
III. RĂSPUNDEREA PREȘEDINTELUI ROMÂNIEI.....	192
§ 10. Cadrul constituțional al răspunderii Președintelui României.	
Imunitatea Președintelui	192
§ 11. Răspunderea politică a Președintelui României.....	195
§ 12. Răspunderea penală a Președintelui României	198

CAPITOLUL X

GUVERNUL ROMÂNIEI..... 202

I. REGLEMENTAREA GUVERNULUI POTRIVIT CONSTITUȚIEI ROMÂNIEI DIN 1991, REPUBLICATĂ..... 202

§ 1. Fundamente constituționale

§ 2. Statutul Guvernului

II. STRUCTURA, ÎNVESTITURA, ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA GUVERNULUI POTRIVIT CONSTITUȚIEI ȘI LEGII NR. 90/2001

§ 3. Structura Guvernului potrivit Constituției României din 1991 și Legii nr. 90/2011

§ 4. Învestitura Guvernului potrivit Constituției României din 1991, revizuită și republicată.....

§ 5. Mandatul Guvernului potrivit Constituției României.....

§ 6. Statutul membrilor Guvernului

§ 7. Statutul constituțional al primului-ministru

§ 8. Aparatul de lucru al Guvernului

§ 9. Atribuțiile Guvernului României

§ 10. Funcționarea Guvernului

III. ACTELE GUVERNULUI

§ 11. Determinarea sferei actelor

§ 12. Regimul juridic al hotărârilor Guvernului.....

§ 13. Regimul constituțional al ordonanțelor Guvernului.....

§ 14. Scurte concluzii privind ordonanța de urgență

IV. CONTROLUL PARLAMENTAR EXERCITAT ASUPRA GUVERNULUI ȘI A ÎNTREGII ADMINISTRAȚII PUBLICE ȘI RĂSPUNDEREA GUVERNULUI

§ 15. Controlul parlamentar exercitat asupra Guvernului și a întregii administrații publice

§ 16. Răspunderea Guvernului.....

§ 17. Moțiunea de cenzură

§ 18. Angajarea răspunderii Guvernului

§ 19. Răspunderea penală a membrilor Guvernului.....

CAPITOLUL XI

MINISTERELE ȘI CELELALTE ORGANE ALE ADMINISTRAȚIEI

CENTRALE DE SPECIALITATE

I. NOȚIUNI GENERALE. DREPT COMPARAT.....

§ 1. Administrația publică centrală de specialitate

§ 2. Determinări terminologice.....

§ 3. Drept comparat

§ 4. Istoricul reglementării în materia administrației centrale de specialitate pe teritoriul României.....

II. CATEGORII DE AUTORITĂȚI CENTRALE DE SPECIALITATE	265
§ 5. Administrația ministerială și administrația extraministerială	265
§ 6. Tipuri de organe ale administrației centrale de specialitate	265
§ 7. Autorități subordonate și autorități autonome	266
§ 8. Definiții	267
§ 9. Ministerele	268
§ 10. Clasificări	269
§ 11. Înființarea, organizarea și funcționarea ministerelor	270
§ 12. Înființarea, organizarea și funcționarea celorlalte organe centrale de specialitate subordonate	272
§ 13. Statutul conducătorilor organelor administrației centrale de specialitate	274
§ 14. Structuri administrative subordonate administrației centrale de specialitate	274
§ 15. Organele centrale de specialitate autonome	275
§ 16. Statut juridic. Elemente definitorii ale autorităților administrative autonome	276
§ 17. Autorități centrale autonome de rang constituțional	277
§ 18. Autorități centrale autonome create prin lege	278
§ 19. Actele autorităților centrale de specialitate	279
§ 20. Alte autorități centrale de specialitate autonome	282

CAPITOLUL XII

ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ	285
§ 1. Organizarea administrativ-teritorială a statului român	285
§ 2. Istoric al reglementării administrației publice locale în România	286
§ 3. Drept comparat	288
§ 4. Rațiunea și semnificația modificărilor constituționale din anul 2003	292
§ 5. Sfera principiilor și semnificația lor	294
§ 6. Principii de rang constituțional	295
§ 7. Descentralizarea	295
§ 8. Deconcentrarea serviciilor publice	302
§ 9. Autonomia locală	305
§ 10. Dreptul minorităților de a-și folosi limba națională în relațiile cu administrația publică	312
§ 11. Aspecte privind reglementarea dreptului minorităților de a-și folosi limba maternă în raporturile cu administrația în Carta europeană a limbilor regionale minoritare	317
§ 12. Principii legale	319
§ 13. Eligibilitatea	319
§ 14. Principiul legalității	321
§ 15. Consultarea cetățenilor în soluționarea problemelor locale de interes deosebit	322

CAPITOLUL XIII

ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ JUDEȚEANĂ	326
§ 1. Consiliul județean. Statutul constituțional și legal	326
§ 2. Drept comparat	328

§ 3. Raporturile dintre autoritățile locale și cele județene	330
§ 4. Consiliul județean: constituire și componență	330
§ 5. Atribuțiile Consiliului județean	333
§ 6. Actele consiliului județean și ale președintelui consiliului județean	336
§ 7. Răspunderea consiliului județean	337
§ 8. Mandatul și funcționarea	340
§ 9. Președintele consiliului județean	340
§ 10. Atribuțiile președintelui consiliului județean	342
§ 11. Vicepreședinții consiliului județean și secretarul județului	343
§ 12. Administrația municipiului București	344
§ 13. Constituirea, organizarea, funcționarea și atribuțiile autorităților administrației publice ale sectoarelor municipiului București	344
§ 14. Constituirea, organizarea, funcționarea autorităților administrației publice ale municipiului București	346
§ 15. Concluzii privind raporturile dintre autoritățile administrației publice locale de la nivelul municipiului București	347

CAPITOLUL XIV

AUTORITĂȚILE DELIBERATIVE ȘI EXECUTIVE ALE AUTONOMIEI

LOCALE: CONSILIUL LOCAL ȘI PRIMARUL	348
§ 1. Determinarea sferei autorităților	348
§ 2. Aspecte de drept comparat	349
§ 3. Raporturile consiliului local cu celelalte autorități ale administrației publice: coordonare, colaborare, nesubordonare	353
§ 4. Consiliul local: statut și componență	354
§ 5. Constituirea	354
§ 6. Statutul consilierului local	357
§ 7. Atribuțiile consiliului local	362
§ 8. Funcționarea consiliului local	363
§ 9. Alte aspecte privind actele consiliului local	365
§ 10. Răspunderea consilierilor: categorii, regim juridic	367
§ 11. Dizolvarea consiliului local	369
§ 12. Primarul	372
§ 13. Alegerea primarului	373
§ 14. Mandatul primarului	374
§ 15. Statutul constituțional și legal al primarului	375
§ 16. Atribuțiile primarului	378
§ 17. Actele primarului	380
§ 18. Răspunderea primarului și a celorlalți aleși locali (președinte și vicepreședinte de consiliu județean, viceprimari, consilieri locali și județeni)	381
§ 19. Încetarea și suspendarea mandatului primarului	389
§ 20. Viceprimarul	395
§ 21. Secretarul unității administrativ-teritoriale	398
§ 22. Instituțiile, serviciile publice locale și aparatul propriu de specialitate al primarului	401
§ 23. Administratorul public	402
§ 24. Domeniul public și privat al unităților administrativ-teritoriale. Bunuri și lucrări publice	403

§ 25. Preocupări normative actuale privind reglementarea administrației publice locale	407
--	-----

CAPITOLUL XV

PREFECTUL	408
§ 1. Statutul constituțional și legal actual.....	408
§ 2. Istoric al reglementării.....	409
§ 3. Aspecte de drept comparat	413
§ 4. Raporturile dintre prefect și autoritățile autonome locale	416
§ 5. Numirea și eliberarea din funcție a prefectului și a subprefectului	417
§ 6. Depolitizarea și profesionalizarea funcției de prefect. Tendințe actuale.....	418
§ 7. Regimul incompatibilităților funcției de prefect și subprefect.....	421
§ 8. Atribuțiile prefectului	422
§ 9. Actele prefectului	424
§ 10. Particularități ale statutului juridic al prefectului. Regimul dreptului de asociere politică și sindicală și al dreptului la grevă	426
§ 11. Cancelaria prefectului și oficiile prefecturale	427
§ 12. Subprefectul.....	428

CAPITOLUL XVI

PERSONALUL DIN SECTORUL PUBLIC. FUNCȚIA PUBLICĂ

ȘI FUNCȚIONARII PUBLICI ȘI PERSONALUL CONTRACTUAL	429
§ 1. Generalități	429
§ 2. Categori de personal.....	431
§ 3. Controverse doctrinare privind statutul juridic al funcționarilor publici	433
§ 4. Fundamente constituționale ale conceptelor de funcție publică și funcționari publici	439
§ 5. Definiția funcției publice și a funcționarului public	441
§ 6. Clasificarea funcționarilor publici	445
§ 7. Regimul juridic al actului de numire într-o funcție publică	451
§ 8. Drepturile și îndatoririle funcționarilor publici.....	454
§ 9. Îndatoririle funcționarilor publici	468
§ 10. Cariera funcționarilor publici. Ocuparea funcțiilor publice	478
§ 11. Răspunderea funcționarilor publici	482
§ 12. Acordurile colective.....	489
§ 13. Corpul de rezervă al funcționarilor publici	493
§ 14. Modificarea, suspendarea și încetarea raportului de serviciu al funcționarului public	493
§ 15. Regimul juridic al reorganizării și redistribuirii funcționarilor publici	502
§ 16. Gestiunea funcției publice. Agenția Națională a Funcționarilor Publici	503
§ 17. Statutul personalului contractual din cadrul autorităților și instituțiilor publice.....	507
§ 18. Contenciosul funcției publice	509

Bibliografie selectivă	511
------------------------------	-----

Din dragoste pentru dreptul administrativ

În anul 2017, a apărut ediția a X-a a cursului nostru de drept administrativ. Ne-am propus, cu acea ocazie, să punem punct reeditării cursului și să purcedem la elaborarea unui tratat. Acest lucru l-am și promis, într-un interviu pe care l-am acordat președintelui Editurii Universul Juridic, dragul și bravul (prin ceea ce a realizat) nostru fost student, Nicolae Cîrstea, pe care acesta l-a denumit, într-un mod sensibil și metaforic, inspirat din mesajul discuției cu noi, „*Din dragoste pentru drept*”. De aceea, am ales să păstrăm această denumire, puțin adaptată și pentru cuvântul-înainte la prima ediție a tratatului nostru de drept administrativ, tratat care este construit pe fondul cursului de drept administrativ, din care am eliminat părțile finale ale capitolelor, de verificare a cunoștințelor studenților, și la care am adăugat, dublându-i practic conținutul, aspecte care nu se regăseau cercetate în curs, care sunt specifice, prin fond și formă, unei lucrări cu valoare de tratat.

Dreptul, în general, și dreptul public, în particular, sunt și vor rămâne marea mea dragoste. Pasiunea pentru drept mi-a hrănit acești ani, deloc ușori, și mă refer cu precădere la cei peste 26 de ani de când mi-am asumat greaua, dar minunată misiune de a face învățământ juridic superior. A fost, poate, cel mai important pas din viață. Regretatul profesor Antonie Iorgovan mi-a făcut propunerea de a fi asistentul Domniei Sale la cursul de drept administrativ, începând cu 1991, dar a avut grijă să mă avertizeze, în stilul caracteristic – și, Doamne, ce bine a făcut! –, că Domnia Sa îmi oferă doar șansa de a face acest lucru și depinde de mine dacă voi fi sau nu demnă de o asemenea șansă, căci, dacă nu, „*coada e mare, sunt destui care așteaptă să-ți ia locul*”, care așteaptă o eventuală ratare din partea mea.

Acel „*da*” entuziast pe care l-am rostit atunci a fost, neîndoielnic, cel mai important răspuns afirmativ din viața mea. Nu are grad de comparație, pentru că, din păcate, în restul deciziilor mele existențiale, norocul nu mi-a surâs întotdeauna cu prea mare generozitate. Așa e în viață, nu le putem avea pe toate și încă la cote maxime de performanță, de împlinire. Aceasta nu înseamnă că nu trebuie să ne dorim să se întâmple astfel. Și să nu încetăm să sperăm, mereu și mereu, că așa se va întâmpla cândva. Că va veni momentul acela când viața noastră profesională va fi într-o minunată armonie cu cea privată, că idealurile noastre, valorile în care am crezut mereu, de care „*am ținut cu dinții*”, nu vor pune la un moment dat, frumos și definitiv, stăpânire pe viața noastră. Să ne dorim numai ca acest lucru să nu se întâmple foarte târziu, când puterea de a ne bucura de ele se micșorează, pe măsură ce numărul anilor noștri se mărește.

Spuneam că acel „*da*” mi-a marcat existența, pentru că m-a ajutat să descopăr că adevărata mea menire în viață este catedra. Nimic nu m-a împlinit și nu mă va împlini vreodată mai mult decât profesia de dascăl universitar. Atât de mult am iubit-o, încă de când am început s-o practic, încât neodihna de a mă desăvârși, de a fi demnă de șansa pe care o aveam s-a așternut definitiv în mine.

Îmi amintesc primii ani de activitate ca asistent – câte ore de pregătire, de muncă titanică din dorința de a cuprinde cât mai multe informații, de a face față așteptărilor studenților mei. Am pus de la început, în activitatea mea, dragostea față de studenți, m-am dăruit nevoii lor de a înțelege, de a *învăța carte*, de a desluși tainele dreptului, de a-i face să se îndrăgostească de el. Sunt, poate, cele mai frumoase amintiri din

acei primi ani de catedră. Studenții mei au simțit asta și m-au răsplătit cu dragostea lor. Țin minte că mă întorceam, la un moment dat, de la un seminar de final de semestru cu brațele pline de flori. Eram prin Piața Romană și oamenii credeau că vin de la cununia civilă și îmi doreau să fiu fericită, să am „casă de piatră”. La un moment dat, mi-am întâlnit foști studenți, care îmi povesteau cum îi ajutau seminarele mele să înțeleagă cărțile de drept administrativ scrise de profesorul Iorgovan și de alți profesori. Au folosit chiar o expresie pe care o reproduc pentru gingășia ei, nu dintr-un orgoliu van: „Ați venit ca un înger și ne-ați luat de pe ochi nebuloasa care ni se părea a fi dreptul administrativ”. Și nu puteam să-i suspectez de vreun interes, că doar terminaseră demult, erau oameni mari acum, juriști, avocați, magistrați.

Cât privește experiența de *învățăcel* al profesorului meu nespus de drag, Antonie Iorgovan, zâmbesc cu colega Dana Tofan când ne amintim cât de siderați rămâneau cei cărora, la întrebarea lor, le răspundeam că ne înțelegem de minune cu regretatul profesor. Asta pentru că îi era recunoscută exigența și se gândeau, probabil, că nouă ne e greu să-i facem față. Dar nu ne-a fost – și sunt convinsă că vorbesc și în numele ei –, a fost o provocare minunată, care ne-a obligat să evoluăm în permanență, să nu ne oprim, să nu obosim, pentru că nici el nu s-a oprit și nu a obosit. Prin exemplul Domniei Sale, ne-a ajutat să înțelegem că *omul numai ceea ce nu vrea nu poate să facă*. Evident, ne referim la lucrurile pe care și le asumă responsabil, nu la obiective sortite eșecului dintru început sau greu realizabile. Scriam, cândva, și mă simt datoare să reiterez, că profesorul mi-a dat cea mai teribilă *lecție de viață*, dar și *lecție de moarte*. A luptat până în ultima clipă, a crezut până în ultima clipă sau s-a comportat ca și cum ar fi crezut. Nu s-a lăsat înfrânt nici când viața l-a înfrânt. A fost întruchiparea vorbelor lui Hemingway, în sensul că *omul poate fi învins, dar nu înfrânt*.

Raportându-mă la un asemenea reper, mi-am clădit drumul în viața profesională. Lui i se adaugă alți *monștri sacri* ai învățământului juridic postbelic, profesorii Nicolae Popa, Ion Traian Ștefănescu, Emil Molcuț, Brândușa Ștefănescu, Sanda Ghimpu și dragul meu profesor de etică Vasile Morar. M-am simțit mereu datoare – și acest sentiment nu cred că mă va părăsi vreodată – să nu-i dezamăgesc. Sper să mă țină Dumnezeu trează la minte, suflet și trup, să îmi țin acest legământ.

Revenind la tratat, spuneam că mi-am promis și le-am promis și celor care mă cunosc și mă prețuiesc că următoarea mea carte de specialitate va fi tratatul de drept administrativ. Cuvântul *tratată* are o încărcătură cu totul specială pentru mine. Cred că ți-l poți asuma doar atunci când ajungi la vârsta unei maturități intelectuale, academice, când s-au sedimentat înlăuntrul tău știința și conștiința de specialist într-un domeniu, când ai validat, prin realizările tale, faptul că ai o identitate care nu poate fi ignorată de cei care, prin ceea ce fac, sunt sau vor să devină, se raportează la disciplina pe care o slujești și la tine, ca om și profesionist.

Dintr-o asemenea perspectivă, mi-am conceput prezentul tratat, care este construit, în mare, cum am precizat încă de la început, pe *trunchiul* cursului de drept administrativ, pe care l-am dezvoltat, adăugând jurisprudența instanțelor judecătorești române și europene, dar și a Curții Constituționale, doctrina de drept public cu precădere, dar nu numai, actualizând legislația națională și europeană în egală măsură. Și, nu în ultimul rând, propriile-mi judecăți de valoare, în care am valorificat, pe lângă cunoștințele teoretice, experiența din viața publică. Pentru că în acești 18 ani câți au trecut din mileniul trei, mi-am desfășurat activitatea în multe din instituțiile care se regăsesc în această lucrare și în întreaga mea activitate științifică. Am fost membru al Senatului României, al Curții de Conturi, președinte al Agenției Naționale a

Funcționarilor Publici, astfel încât puține lucruri îmi sunt străine din ceea ce înseamnă viața publică. Am urmărit ca abordarea să rămână una care să se caracterizeze prin claritate, prin rigoare și cursivitate, prin respect față de limba română, în general, și limbajul juridic, în particular, nefiind adeptul inovărilor cu orice preț, al exprimării de idei pretins originale, ci mai degrabă năstrușnice, cum regăsim în multe din lucrările de specialitate. Cineva explica apetența pentru acest tip de abordare prin dorința de a se atrage atenția asupra unor lucrări și de a fi comentate, ceea ce impune citarea, iar citarea, cum știm cu toții, este un criteriu care determină atât de râvnitele și necesarele puncte pentru evoluția în cariera universitară. Că academică, de prea multe ori, nu este.

În egală măsură, am utilizat în elaborarea tratatului și unele documente programatice asumate de guvernanți, și ne referim cu precădere la *Strategia privind consolidarea administrației publice 2014-2020*¹, dat fiind faptul că dorim să punem în discuție un anumit aspect și, pe cât posibil, să realizăm o breșă în acest sens. Avem în vedere faptul că se regăsesc la nivelul compartimentelor și domeniilor vieții noastre publice tot soiul de strategii, adoptate toate prin hotărâri ale Guvernului, pe termen scurt, mediu și lung. Astfel de strategii sunt firești, o societate nu se poate dezvolta haotic, ea trebuie să fie prognozată, planificată. Am putea spune chiar că avem o veritabilă apetență în a adopta strategii de tot felul. Ceea ce este, în opinia noastră, criticabil este **lipsa de preocupare pentru aplicarea în practică, pentru respectarea obiectivelor propuse**. De cele mai multe ori, ele rămân niște documente programatice, de care par a uita și guvernanții a doua zi după ce le aprobă, a căror transpunere în practică arareori este urmărită sau *monitorizată*, ca să folosim un concept la modă. Acest lucru, în opinia noastră, trebuie să se schimbe. Cei care au trăit acele vremuri își amintesc de perioada regimului trecut, de celebrele *cincinale*, care se realizau în *patru ani și jumătate*. Însă ceea ce trebuie spus, cu onestitatea cercetătorului, este faptul că realizarea acestora, cu toate criticile care se pot aduce sub aspectul obiectivelor, cu *puzderia* de exagerări și de demagogie, pe care în niciun caz nu ne propunem să le trecem cu vederea, era urmărită de guvernanții de atunci și exista preocupare în ceea ce privește realizarea lor. În zilele noastre, în care facem strădanii ca să consolidăm statul de drept, să fortificăm administrația, pentru a o face cât mai aptă să satisfacă așteptările beneficiarilor serviciilor sale, construim strategii de care uităm a doua zi. Ne asumăm riscul, scriind aceste lucruri, să fim catalogați drept *nostalgici* sau nu mai știm cum. Treaba lor, cei care o fac își asumă ei păcatul fariseismului, al formelor fără fond. Ceea ce dorim să spunem și să facem este nevoia de a schimba optica. De a renunța la această formă de demagogie *de tip nou*, așa cum, în regimul trecut, vorbeam despre **stat de tip nou** sau *om de tip nou* și am văzut unde am ajuns. „*Calitatea de stat de drept a statului nu derivă automat din faptul că, deținând puterea, inclusiv legislativă, el, statul, elaborează normele juridice cu ajutorul cărora asigură ordinea de drept în interior și intră, ca subiect de drept internațional, în relații (raporturi juridice) externe. Realizarea calității de stat de drept presupune asigurarea și, mai ales, respectarea unui set de valori recunoscute, care dau substanță acțiunilor statului respectiv și îi asigură recunoașterea ca atare*” (s.n.)². Astfel de valori sunt încorporate în legi, în strategii, în programe politice și reflectate în acțiunea practică a autorităților statului, a cetății, cum spunea regretatul

¹ Aprobata prin H.G. nr. 909/2014, publicată în M. Of. nr. 834 bis din 17 octombrie 2014.

² V. Stănescu, *Spațiul public*, Ed. Universul Juridic, București, 2012, p. 229.

nostru profesor Antonie Iorgovan, în modul în care se derulează raporturile dintre cetate și cetățean. Am invocat aceste cuvinte ale academicianului Vasile Stănescu, pe care îl prețuim în mod deosebit și care ne-a înnobilat cu atenția pe care ne-a acordat-o, inclusiv prin o prefață această carte, pentru a releva adevăruri care ne preocupă, realități neconforme, care „ne dor” și pe care, evident, le dorim a fi eliminate în viitor. De aceea ne-am raportat, în elaborarea tratatului, și la astfel de documente, cu precădere la Strategia care vizează administrația publică în perspectiva anilor, până în 2020. Dorim, în același timp, să facem să se înțeleagă faptul că noi chiar *luăm în serios* astfel de documente, pe care le considerăm veritabile izvoare ale dreptului administrativ, fiind aprobate prin hotărâri ale Guvernului, ceea ce, sperăm noi, să crească gradul de responsabilizare a autorilor lor, nu numai în procesul de adoptare, dar mai ales în cel de transpunere în practică.

Sub aspectul documentării, am utilizat legislația și bibliografia existente până la mijlocul lunii martie 2018. În măsura în care, în perioada de corectare a lucrării, au mai apărut unele acte normative, inițiative legislative încă neadoptate, hotărâri, pe care le-am considerat relevante, le-am introdus în lucrare în această etapă a elaborării ei.

Nutrim nădejdea că obiectivele pe care ni le-am propus prin această lucrare, în care am „prelins” o parte importantă din acumulările noastre au fost, fie și în parte, realizate, iar cititorii noștri, juriști în devenire sau deja formați, practicieni în diferite profesii ale dreptului, și nu în ultimul rând, oameni cu responsabilități în societate, vor găsi utilă strădania noastră.

Verginia Vedinaș